

Bijlage C: Het SP-programma

Deze bijlage geeft een gedetailleerd overzicht van de door de SP voorgestelde maatregelen en hun effecten op de overheidsfinanciën en de microlastendruk. De bedragen in deze bijlage zijn ex ante en betreffen allemaal afwijkingen ten opzichte van de ontwikkeling bij ongewijzigd beleid (zie Economische Verkenning 2011-2015). De bedragen hebben betrekking op 2015 en luiden allemaal in prijzen 2010; dit geldt ook voor de beschrijving van belasting- en premietarieven.

C.1 Ombuigingen SP

De SP buigt 11,1 mld euro om op de collectieve uitgaven; hierbij is gecorrigeerd voor financieringsverschuivingen. Tabel C.1 geeft een overzicht.

Sociale zekerheid

- De SP buigt op het gebied van re-integratie- en arbeidsmarktbeleid 0,5 mld euro om. Het grootste deel hiervan komt voor rekening van een korting op het re-integratiebudget voor gemeenten. Ook decentraliseert de SP de taken van het UWV naar gemeenten. Omdat de besparing vanwege deze laatste maatregel nog niet volledig in 2015 is gerealiseerd, loopt de totale besparing op tot 0,6 mld euro in 2020.
- De SP maakt de kinderbijslag inkomensafhankelijk waarbij 0,3 mld euro wordt bezuinigd.

Zorg

- Het verlagen van het norminkomen van specialisten en bestuurders in de zorg leidt tot een ombuiging van 0,6 mld euro op de uitgaven voor zorg.
- Op het gebied van de geneesmiddelen wordt het preferentiebeleid bij zorgverzekeraars geïntensiveerd door ook clusters van geneesmiddelen toe te laten waarvoor de werkzame stof niet altijd 100% identiek is. Nieuwe medicijnen worden centraal ingekocht door de overheid. De verwachte besparing bedraagt 0,4 mld euro.
- De SP stopt met de marktwerking in de zorg zoals geschetst in heroverwegingsrapport 11, variant a. Het systeem van diagnosebehandelcombinaties (dbc's) en vrije prijsvorming verdwijnt. Het huidige systeem van 'recht op verzekerde zorg' maakt plaats voor een voorzieningssysteem en de huidige zorgverzekeraars worden gebudgetteerde zorginkoopkantoren. Per saldo levert dat in 2015 een besparing op van 0,2 mld euro. Het structurele effect bedraagt 0,6 mld euro. De transitiekosten naar een dergelijk nieuw zorgstelsel zijn in deze berekening niet meegenomen.
- Er wordt een btw-compensatiefonds in de gehele zorg ingevoerd. Dat leidt tot een besparing van 0,2 mld euro.

Tabel C.1 Ombuigingen SP, 2015 (prijzen 2010, mld euro)		
Naar beleidsmatig cluster		
Sociale zekerheid	0,9	
w.v. beperking re-integratiebudgetten		0,5
inkomensafhankelijke kinderbijslag		0,3
overig		0,1
Zorg	1,7	
w.v. verlaging norminkomen medisch specialisten en bestuurders		0,6
uitbreiding preferentiebeleid		0,4
afschaffing dbc's/taakstellende korting ziekenhuizen		0,2
invoering btw compensatiefonds		0,2
verbetering doelmatigheid		0,4
Onderwijs	0,6	
w.v. lumpsum financiering en taakstellende korting		0,4
overig		0,2
Overdrachten aan bedrijven	0,1	
Openbaar bestuur	1,5	
w.v. Rijk		0,9
lokaal bestuur		0,6
Veiligheid	0,5	
w.v. meer elektronisch toezicht in plaats van detentie		0,3
decriminalisering softdrugs		0,2
overig		0,1
Defensie	2,4	
Bereikbaarheid	1,0	
w.v. minder wegen		0,6
geen kilometerheffing		0,3
overig		0,1
Milieu	1,2	
w.v. invoering landing- en take-off heffing (deel buitenland)		0,8
verkoop gronden domeinen		0,2
overig		0,2
Internationale samenwerking	1,0	
Overig	0,2	
w.v. inburgering		0,2
overig		0,0
Totaal ombuigingen gecorrigeerd	11,1	
Financieringsverschuivingen	6,9	
w.v. afschaffing zorgtoeslag		6,1
invoering verplicht quotum arbeidsgehandicapten		0,7
uitbreiding preferentiebeleid		0,1
Totaal ombuigingen ongecorrigeerd (EMU-relevant)	18,0	

- De SP neemt een aantal maatregelen ter bevordering van de doelmatigheid en het tegengaan van aanbodgeïnduceerde vraag. Zo wordt er een stringenter pakketbeheer ingevoerd bij het toelaten van nieuwe behandelingen. Verder wordt de kwaliteit en transparantie in de zorg vergroot door middel van de oprichting van een landelijk kwaliteitsinstituut. Tevens wordt de wettelijke positie van de Raden van Bestuur ten opzichte van de medisch specialisten versterkt. Gezamenlijk leidt dat tot een besparing van 0,4 mld euro.

Onderwijs

- De SP kort in totaal 0,4 mld euro op de lumpsum financiering voor scholen. Dit wordt voornamelijk bereikt door een splitsing in de lumpsum financiering in een leraren- en een ondersteuningsdeel, met een taakstellende korting op dit laatste deel (0,3 mld euro).
- Andere ombuigingen op het terrein van onderwijs zijn het afschaffen van de fusieprikkels in het voortgezet onderwijs en het korten op diverse subsidies voor scholen. Dit betreft in totaal 0,2 mld euro.

Overdachten aan bedrijven

- De SP buigt 0,1 mld euro om op subsidies voor internationaal ondernemen, aftapkosten providers en ict-subsidies.

Openbaar bestuur

- De SP bezuinigt 1,6 mld euro op de bestuur- en apparaatkosten bij rijk en lokaal bestuur (inclusief een tijdelijk besparingsverlies van 15%). Deze ombuigingen betreffen vooral de functie openbaar bestuur. Wat betreft de uitvoerende diensten van de Ministeries van Justitie en Binnenlandse zaken slaan deze ombuigingen echter neer bij de functie veiligheid (0,1 mld euro).
- Bij het openbaar bestuur Rijk wordt 0,9 mld euro bezuinigd door centrale aansturing van de ondersteuning van de ministeries, het samenvoegen van minimaal twee maal twee ministeries, minder ambassades, minder beleidsonderzoek, minder externe inhuur, het afschaffen van de zorgtoeslag en minder subsidies voor bedrijven.
- Bij het lokaal bestuur wil de SP 0,6 mld euro korten op het provinciefonds.

Veiligheid

- Hier betreffen de bezuinigingen van 0,5 mld euro – naast de ombuigingen bij de uitvoerende diensten van de Ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken – besparingen door softdrugs te decriminaliseren en door anders te straffen, bijvoorbeeld door detentie te vervangen door elektronisch toezicht.

Defensie

- De SP kiest voor variant g in heroverwegingsrapport 20 (2,0 mld euro). Dit betekent een beperkter takenpakket voor defensie waarbij geconcentreerd wordt op lucht en maritiem optreden en een beperktere bijdrage aan interventie- en stabilisatieoperaties. Verder legt de SP defensie een taakstellende korting op van 0,4 mld euro.

Bereikbaarheid

- De SP investeert in 2015 0,6 mld euro minder in wegen door het schrappen en versoberen¹ van een aantal projecten. Het structurele effect van deze maatregel is afgerond 0,0 mld euro.
- De SP stopt de invoering van de kilometerheffing, waarmee in 2015 0,3 mld euro wordt bespaard. Deze maatregel heeft structureel geen effect.
- Overige maatregelen betreffen het doorberekenen van geluidsanering aan spoorvervoerders en het afschaffen van het verplicht aanbesteden van bus en trein. Hierdoor wordt 0,1 mld euro omgebogen.

Milieu

- De SP voert een landing en take-off heffing in voor vliegtuigen. Het deel van deze heffing dat terecht komt bij het buitenland heeft een ombuiging van 0,8 mld euro tot gevolg.
- Grond van domeinen wordt verkocht (0,2 mld euro).
- Op het terrein van landbouw en natuur bespaart de SP verder 0,2 mld euro op basis van het heroverwegingsrapport 2. Hieronder vallen onder andere de ontstapeling van gebiedscategorieën binnen de Groene Hoofdstructuur en gebiedsgericht bodembeheer.
- De SP schrapt de bestaande sde-regeling. Dit betekent een ombuiging van 0,1 mld euro in 2015 en structureel 1,4 mld euro.
- Overige energie- en milieumaatregelen betreffen het afschaffen van subsidies voor CO₂ opslag en afvalverbranding en het schrappen van subsidies voor dubbel glas. Hiermee wordt in totaal 0,1 mld euro bespaard.

Internationale samenwerking

- De SP gaat zich inzetten om de huidige korting van 1 mld euro op de EU-afdrachten te continueren na 2013.

Overig

- Hieronder vallen onder andere hogere kartelboetes, besparingen op de inburgering, inkomensafhankelijke boetes en afschaffing van de koopsubsidies. Op deze post zijn ook de directe belastingeffecten geboekt van maatregelen die inkomens beïnvloeden (medisch specialisten en bestuurders in de zorg). Per saldo dalen de overige uitgaven hierdoor met 0,2 mld euro.

Financieringsverschuivingen

- Van de financieringsverschuiving wordt 6,2 mld euro veroorzaakt door het afschaffen van de zorgtoeslag. Deze besparing zet de SP in voor verlaging van de zvw premies. Het structurele effect hiervan is 9,5 mld euro.

¹ Bij het deel wat betrekking heeft op versobering treden geen bereikbaarheidseffecten op. Mogelijk zijn er effecten voor de leefomgeving. Die zijn echter niet gekwantificeerd.

- De SP introduceert voor middelgrote en grote bedrijven een verplicht quotum voor het in dienst hebben van arbeidsgehandicapten op straffe van een boete. De besparing op uitkeringlasten en de boete-inkomsten bedragen in totaal 0,7 mld euro en is een financieringsverschuiving.

C.2 Intensiveringen SP

De SP trekt 5,7 mld euro uit voor extra uitgaven; hierbij is gecorrigeerd voor financieringsverschuivingen. Tabel C.2 geeft een overzicht van deze intensiveringen.

Sociale zekerheid

- De SP verhoogt het wettelijk minimumloon met 5%. Hierdoor nemen de uitgaven aan sociale zekerheid met 2,3 mld euro toe in 2015. Dit effect loopt af tot 1,8 mld euro in 2040.
- De SP schaft de Wet Investeren in Jongeren (wij) af en verhoogt het bijstandsbudget voor gemeenten om die reden met 0,1 mld euro.
- De SP verhoogt het kindgebonden budget met 0,1 mld euro.

Zorg

- De SP stelt 0,8 mld euro extra geld ter beschikking om meer zorg te kunnen verlenen en om de werkdruk in de verpleging en verzorging te verlichten.
- De SP neemt de verhoging van de eigen bijdragen awbz, de korting op wmo en het technisch veronderstelde eigen risico van 775 euro uit de Economische Verkenning van het CPB niet over. De SP schaft het eigen risico in z'n geheel af. In totaal leidt dat tot een intensivering van 7,3 mld euro waarvan 6,5 mld euro is aan te merken als financieringsschuif van particuliere naar collectieve lasten als gevolg van lagere eigen betalingen. Het remgeldeffect wordt door het terugdraaien van de verhoogde eigen betalingen, de korting op de wmo en het afschaffen van het eigen risico kleiner hetgeen een intensivering van 0,8 mld euro betreft.

Onderwijs

- De SP verhoogt de lerarensalarissen. Dit kost 0,4 mld euro.
- De SP stelt 0,3 mld euro beschikbaar voor de bouw van kleine scholen
- De SP stelt 0,2 mld euro beschikbaar voor de aanpak van schooluitval door intensieve begeleiding.
- Daarnaast wil de SP de kwalificatieplicht oprekken tot 23 jaar, krijgen alle mbo'ers een gratis ov-jaarkaart en worden extra middelen ingezet voor het speciaal onderwijs en de aanvullende beurs in het hoger onderwijs. Aan universitair onderzoek geeft de SP meer geld uit via de eerste geldstroom. Deze maatregelen kosten in totaal 0,4 mld euro.

Openbaar bestuur

- Voor de uitvoeringskosten van de vermogenswinstbelasting en het beter monitoren van overhead wordt 0,1 mld euro uitgetrokken.

Veiligheid

- De SP verhoogt de uitgaven aan veiligheid voor extra agenten, recherche en rechtspraak met 0,3 mld euro.

Tabel C.2 Intensiveringen SP, 2015 (prijzen 2010, mld euro)		
Naar beleidsmatig cluster		
Sociale zekerheid	2,5	
w.v. verhoging uitkeringen		2,3
verhoging budget uitvoering bijstand		0,1
verhoging kindgebonden budget		0,1
Zorg	1,6	
w.v. betere arbeidsvoorwaarden en verlaging werkdruk		0,8
geen verhoging eigen bijdragen awbz, geen korting op wmo en geen eigen risico zvw		0,8
Onderwijs	1,3	
w.v. verhoging lerarensalarissen		0,4
kleinere scholen		0,3
tegengaan schooluitval		0,2
overig		0,4
Openbaar bestuur	0,1	
w.v. Rijk		0,1
overig		0,1
Veiligheid	0,3	
w.v. meer agenten		0,1
overig		0,2
Bereikbaarheid	0,6	
Internationale samenwerking	0,2	
Overig	- 0,8	
Totaal intensiveringen gecorrigeerd	5,7	
Financieringsverschuivingen	6,5	
Totaal intensiveringen ongecorrigeerd (EMU-relevant)	12,2	

Bereikbaarheid

- De SP investeert in 2015 0,6 mld euro extra in het openbaar vervoer. Het structurele effect van deze maatregel is 0,1 mld euro.

Internationale samenwerking

- De SP verhoogt de uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking met 0,2 mld euro.
-

Overig

- De SP verhoogt de uitgaven aan cultuur met 0,2 mld euro. Bij de overige uitgaven is daarnaast nog het directe effect op de belasting- en premie-inkomsten van de verhoging van de uitkeringen en lerarensalarissen geboekt (1,0 mld euro).

Financieringsverschuivingen

- De post financieringsschuif zorg wordt onder andere verklaard door het feit dat de SP de verhoging van de eigen bijdrage in de awbz en wmo (1,0 mld euro) en het eigen risico in de zvw (3,4 mld euro) terugdraait. Daarnaast schaft de SP het eigen risico in z'n geheel af (2,1 mld euro). In totaal dalen de eigen betalingen daardoor met 6,5 mld euro ten opzichte van de Economische Verkenning 2011-2015.

C.3 Microlasten SP

Tabel C.3 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen uit het SP-programma. Hieruit blijkt dat de SP de lasten met 3,8 mld euro verzwaaert. De lasten voor huishoudens worden verlicht met 0,3 mld euro, terwijl deze voor bedrijven met 4,2 mld euro worden verzwaaert.

Milieu

- De SP voert een landing en take-off heffing in voor vliegtuigen. Het deel van deze heffing dat terecht komt in Nederland heeft een lastenverzwaring van 0,8 mld euro tot gevolg.
- De SP verplicht bedrijven en gezinnen tot het gebruiken van een vast aandeel duurzame energie. De lasten worden hierdoor verzwaaert met 0,6 mld euro in 2015 en 2,9 mld euro vanaf 2020.
- Een heffing op de winning van olie en gas leidt tot een lastenverhoging voor bedrijven van 0,5 mld euro.
- De SP verhoogt de energie-investeringsaftrek, waardoor de lasten met 0,5 mld euro dalen.
- Een ecotaks voor grootverbruikers van energie verhoogt de lasten voor bedrijven met 0,4 mld euro.
- Invoering van een belasting op het storten en verbanden van afval verhoogt de lasten met 0,4 mld euro.
- Invoering van een heffing op bestrijdingsmiddelen, delfstoffen en afvalexport verhoogt de lasten met 0,3 mld euro.
- De SP voert een heffing in op lozing van restwarmte, waardoor de lasten met 0,3 mld euro stijgen.
- De SP voert een heffing in op niet-duurzaam hout. Dit verzwaaert de lasten met 0,2 mld euro.
- De SP voert een groeneruimteheffing in. Deze levert in 2015 0,1 mld euro op en structureel 0,3 mld euro.

Tabel C.3 Microlasten SP, 2015 (mid euro, prijzen 2010)

Milieu	3,1	
w.v. landing- en take-off heffing		0,8
verplichting aandeel duurzame energie		0,6
heffing op winning koolwaterstoffen		0,5
energie investeringsaftrek		-0,5
geleidelijke invoering ecotaks grootverbruikers		0,4
invoering stort- en verbrandingsbelasting op afval		0,4
invoering heffing bestrijdingsmiddelen, delfstoffen, afvalexport		0,3
invoering heffing lozing van restwarmte		0,3
invoering heffing niet-duurzaam hout		0,2
invoering groeneruimteheffing		0,1
overige milieuheffingen		0,2
Inkomen en arbeid	-2,0	
w.v. zorg		-7,4
aanpassingen woningmarkt		1,4
afschaffing zorgtoeslag		6,1
verhoging arbeidskorting		-2,6
terugtaks		-1,5
verlaging tarief eerste schijf		-1,0
heffing awbz premie in alle schijven		0,8
invoering verplicht quotum arbeidsgehandicapten		0,7
aftopping van pensioen- en lijfrenteaftrek op 1,5 x modaal		0,7
invoering toptarief van 65% vanaf 150 000 euro		0,4
afschaffing doorwerkbonus		0,3
overige lastenmaatregelen op inkomen en arbeid		0,2
Vermogen en winst	2,8	
verlenging eerste tariefschijf vpb en intensiveren investeringsaftrek en kia		-2,8
verhoging tarief vennootschapsbelasting van 25,5% naar 30%		1,6
beperking renteaftrek in de vennootschapsbelasting		1,3
invoering bankenheffing		1,0
invoering vermogenswinstbelasting		0,9
invoering vermogensbelasting 0,7%		0,5
afschaffing rentebox		0,4
nominale bevrozing schijfgrenzen schenk- en erfbelasting		0,1
Overig	-0,1	
verlaging overdrachtsbelasting met 0,1% per jaar		-0,3
legaliseren softdrugs en accijns heffen		0,3
Totaal lastenmaatregelen (gecorrigeerd)	3,8	
w.v. huishoudens		-0,3
bedrijven		4,2
Financieringsverschuivingen	0,4	
financieringsschuiven zorg		6,5
afschaffing zorgtoeslag		-6,1
intertemporele schuiven		1,3
invoering verplicht quotum arbeidsgehandicapten		-0,7
verplichting aandeel duurzame energie		-0,6
Totaal EMU-relevante lasten	4,2	

Inkomen en arbeid

- De mlo-relevante lastenverlichting als gevolg van de zorg bedraagt 7,4 mld euro. De volledig afgeschafte zorgtoeslag (6,1 mld euro) wordt ingezet voor premieverlaging. De nominale premie wordt beperkt tot 400 euro, de rest van de premie wordt inkomensafhankelijk. De voor financieringsverschuivingen gecorrigeerde ombuigingen en intensiveringen in de zvw leiden tot 0,3 mld euro lagere zvw premies. Verder worden de verhoogde eigen betalingen awbz en korting wmo uit de Economische Verkenning 2011-2015 teruggedraaid wat tot een lastenverlichting leidt van 1 mld euro.
- Met ingang van 2011 beperkt de SP de mogelijkheden om de hypotheekrentelasten in mindering te brengen op het belastbaar inkomen. Dit doet zij op drie manieren. Ten eerste beperkt de SP de som waarover de hypotheekrente in mindering mag worden gebracht in 2011 tot 1 miljoen euro. Deze grens wordt vervolgens geleidelijk verder afgebouwd tot 500 000 euro in 2015 en 350 000 euro in 2021. Deze laatste grens wordt tot 2040 nominaal constant gelaten. Het CPB veronderstelt dat deze grens na 2040 meeloopt met de huizenprijsinflatie. Ten tweede beperkt de SP het maximale belastingtarief voor de hypotheekrenteaftrek in tien jaar van 52% naar 42%. Ten slotte gaat de SP voor de aftrekbaarheid van de hypotheekrente, fiscaal gezien, uit van annuïtaire aflossing in dertig jaar. Deze maatregel geldt echter alleen voor nieuwe gevallen. De grens waarboven het hoogste percentage aan eigenwoningforfait wordt berekend wordt door de SP niet geïndexeerd. Daarbij schaft de SP met ingang van 2011 de wet Hillen af. In totaal verzwaaert dit pakket maatregelen de lasten in 2015 met 1,4 mld euro. Het structurele bedrag is 11,4 mld euro. Dit bedrag is exclusief de verlaging van de overdrachtsbelasting (zie volgende pagina).
- De opbrengst van het afschaffen van de zorgtoeslag wordt aangewend om de zvw premies te verlagen.
- De SP verhoogt de arbeidskorting en maakt deze uitkeerbaar (terugtax). Dit kost in totaal 4,1 mld euro.
- De SP verlaagt het belastingtarief in de eerste schijf van de loon- en inkomstenheffing, waardoor de lasten voor gezinnen met 1,0 mld euro dalen.
- De awbz-premie wordt geheven over alle schijven. De belastingtarieven worden zodanig aangepast dat het totale tarief in de eerste drie schijven niet verandert, en het tarief in de 4^e schijf met 3% stijgt. Dit betekent een lastenverzwaring van 0,8 mld euro.
- De SP voert een quotum in voor bedrijven voor het aannemen van arbeidsgehandicapten. Dit verzwaaert de lasten met 0,7 mld euro.
- De fiscale subsidiëring van de pensioenbesparingen in de tweede en derde pijler wordt beperkt tot inkomens tot 1,5 maal modaal. Dit betekent een lastenverzwaring van respectievelijk 0,6 mld euro en 0,1 mld euro. Het structurele effect is 0,3 mld euro.
- De SP voert een toptarief in van 65% over het inkomen boven 150 000 euro. Dit verzwaaert de lasten met 0,4 mld euro.
- De doorwerkbonus wordt afgeschaft. Dit verzwaaert de lasten met 0,3 mld euro.

- Onder de overige lastenmaatregelen op het terrein van inkomen en arbeid valt onder andere een verhoging van de werkgeversbijdrage kinderopvang (0,1 mld euro) en een aanscherping van de 30% regeling voor kenniswerkers (0,1 mld euro).

Vermogen en winst

- De SP verlaagt de lasten voor bedrijven met 2,8 mld euro door verlenging van de eerste schijf in de vpb en intensivering van de investeringsaftrek en kia.
- De SP verhoogt het vpb tarief van 25,5% naar 30% hetgeen een lastenverzwaring van 1,6 mld euro betekent.
- De SP beperkt de renteaftrek voor alle bedrijven in de vpb tot een maximum van 30% van de operationele winst hetgeen een lastenverzwaring voor bedrijven betekent van 1,3 mld euro.
- De SP introduceert een bankenheffing. De opbrengst van de bankenheffing wordt gedrukt doordat is uitgegaan van eenzijdige invoering. De opbrengst is ingeschat op 1 mld euro en is met de nodige onzekerheid omgeven.
- De SP vervangt de huidige vermogensrendementsheffing door een vermogenswinstbelasting. Deze vermogenswinstbelasting kent een heffingskorting van 200 euro en een tarief van 35% over het werkelijk genoten rendement op vermogen, inclusief niet gerealiseerde vermogenswinst. Doordat het tarief wat hoger is en de heffingskorting lager is de opbrengst, inclusief kapitaalvlucht, 0,9 mld euro hoger dan de huidige vermogensrendementsheffing.
- De SP voert een vermogensbelasting in van 0,7% met een vrijstelling van de eerste 500 000 euro aan vermogen. Dit leidt, inclusief kapitaalvlucht, tot een lastenverzwaring van 0,5 mld euro.
- De SP schaft de rentebox in de vpb af. Dit leidt tot een lastenverzwaring van 0,4 mld euro.
- Het nominaal bevrozen van de schijfgrenzen in de schenk- en erfbelasting leidt tot een lastenverzwaring van 0,1 euro mld in 2015 en 0,3 mld euro structureel.

Overig

- De overdrachtsbelasting wordt door de SP in 30 jaar gehalveerd. In 2015 dalen de lasten hierdoor met 0,3 mld euro. De structurele lastenverlichting is 2,0 mld euro.
- SP legaliseert softdrugs en voert een accijns op softdrugs in waardoor de lasten met 0,3 mld euro worden verzwaaard.

Financieringsverschuivingen

- De financieringsverschuivingen om de aansluiting tussen de mlo en de EMU-relevante lasten te kunnen maken valt uiteen in een aantal onderdelen:
- Binnen de zorg is sprake van een financieringsschuif van 6,5 mld euro als gevolg van lagere eigen betalingen. Deze komt overeen met de financieringsschuiven bij de ombuigingen en intensiveringen en is daar toegelicht.
- De beperking van de zorgtoeslag die is omgezet in lagere zvw premies is een financieringsschuif van 6,1 mld euro.

- Er is sprake van intertemporele schuiven als gevolg van het aftoppen van pensioen- en lijfrenteaf trek (derde pijler). Dit levert in 2015 meer op dan structureel het geval is. Deze intertemporele schuif loopt daarom niet mee in mlo, maar is wel EMU-relevant.
- Het opleggen van het quotum arbeidsongeschikten is wel een mlo-relevante lastenverzwaring maar levert geen EMU-saldo verbetering op.
- De verplichting tot het gebruik van duurzame energie is wel mlo-relevant maar levert geen EMU-saldo verbetering op.